

Margot Wallström: Tal vid Socialdemokraternas 39:e partikongress

Talare

Margot Wallström
Utrikesminister

Datum

9 april 2017

Plats

Göteborg

Omständigheter

Den 8 april 2017 inledde Socialdemokraterna sin 39:e partikongress på Svenska Mässan i Göteborg. Detta var dagen efter terrordådet på Drottninggatan i Stockholm, vilket präglade många av de tal som hölls på kongressen.

- 1 God morgon kära partivänner! I romanen Tidsklyftan skriver Jeanette Winterson att "tiden har så många tecken att om vi läste dem alla skulle vi dö av hjärtesorg". Och tecknen är många i vår oroliga samtid.
- 5 I Syrien måste barn spolas med vatten efter kemgasattacken. En del har syrgasmask, andra har slutat andas i krigets utdragna helvete. En svensk FN-arbetare lever sitt liv för att hjälpa andra men hittas mördad under ett lager smutsig jord i Kongo. I Tjetjenien används elchocker för att en man ska uppge namnet på andra män. "Brottet" är kärleken till en annan människa. Och det
- 10 bestialiska användandet av en lastbil för att mörda kom till Drottninggatan för 42 timmar sedan.

Jag vill uttrycka mitt djupaste deltagande till er som har förlorat någon som ni hade kär och till er som är oroliga för någon som är skadad. Sverige tänker på er

15 och hedrar dem som har mist livet. Jag vill framföra ett tack till alla er som hjälpte till på plats samt till alla i vårt fina samhällsbygge som har arbetat extra intensivt under det senaste dygnet. Poliser, brandmän, ambulans- och sjukhuspersonal och många andra. Tack för alla hälsningar från regeringar, partier, organisationer och andra vänner runt om i världen.

20 Och tack Stockholm. När trafikchaos präglade öarnas stad uppstod hashtaggen #openstockholm, som exemplifierade solidariteten när den är som vackrast. På Twitter beskrev stockholmarna sina resvägar, hur många de kunde plocka upp, var det fanns en öppen dörr, en soffa eller en pizza. Syftet med terrorattacker är

25 att slå split och skapa skräck. Stockholm svarade med värme, lugn och medmänsklighet. Med en sådan huvudstad kan ondskan aldrig besegra Sverige.

Partivänner, tidens alla tecken kan förvisso skapa hjärtesorg. Men att låta hjärtesorgen ta överhanden, eller låta rädslan kuva modet, har aldrig varit socialdemokratins idé. Får vi inte mötas, så bygger vi Folkets Hus. Är vi inte jämlikar, så bryter vi marken för demokratin. Är klyftan avgrundsdjup mellan fattig och rik, så bygger vi landet med arbete och social trygghet. Och vi gör det med vetskapen om att vi tillhör en stor värld, där solidariteten inte känner några gränser.

Om fascism och nazism griper om kring sig, så samlar SSU pengar till en kursgård och välkomnar krigsflyktingen Willy Brandt till Bommersvik. Om världens folk bestämmer sig för att bekämpa kolonialism och apartheid, så går vi i främsta ledet tills Nelson Mandela har höjt sin näve i frihet. Om ett Europa uppdelat i öst och väst kan förenas, så är vi med och utvidgar EU:s idé om att blod på slagfältet ska ersättas med tålamod kring förhandlingsbordet. Om politiker från vårt turkiska systerparti HDP fångslas och familjerna behöver stöd, så swishar vi till Palmecentrets insamling som pågår här på vår kongress. Om fredsprocessen i Mellanöstern har kört fast, parterna är ojämlika och ungdomarna förlorar hoppet, så deklarerar vi att Sverige erkänner staten Palestina. Och om en lastbil kapas i ett försök att underminera vår demokrati, så svarar vi socialdemokrater med att behandla 1 985 motioner som planerat!

Partivänner, vi lever i en tid med snabba förändringar som kan skapa en flytande rädsla i våra samhällen. Men samtidigt sker avgörande framsteg. Medan jag talar är ungefär 130 miljoner människor i världen i behov av livsuppehållande humanitärt stöd – och svälten kan förvärras. Men varje minut som jag talar lämnar ungefär 120 människor den extrema fattigdomen. I en svår tid vilar vår socialdemokratiska utrikespolitik på stadig grund av demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Vi eftersträvar rättvisa, solidaritet, jämlikhet, jämställdhet och en hållbar utveckling. Alla folks frihet utgör vägen till hela världens fred.

Men den kraft som vi kan lägga i vår utrikespolitik avgörs till stor del av hur starka vi är på hemmaplan: "Foreign policy starts at home." Och Stefan Löfvens regering ser till att Sverige står starkt. 150 000 fler människor kan säga den fantastiska meningen: "Nu går jag till jobbet!" Magdalena Andersson har lett arbetet med att vända ett underskott på 60 miljarder kronor till ett överskott. Så läggs grunden till den välfärd som jag vet att uppskatta, inte minst som farmor

till två förskolebarn.

Men politik innehåller även tuffa avvägningar. Vår ändring av migrationspolitiken var bland det svåraste jag har gjort som politiker – och jag har ju hållit på ett tag. EU ska ha ett gemensamt asylsystem där ansvaret delas. Annars ska EU-pengar dras in, för EU måste stå upp för sin grundtanke. Det innebär att de lagar som vi lägger fast framöver inte kommer att kunna skilja sig nämnvärt från övriga EU, för solidaritet måste gå hand i hand med ordning och reda.

Så läggs grunden för att vi ska kunna vara ett välmående land som också fortsättningsvis ska välkomna människor som behöver skydd. Så skapas möjligheten att vara generös med flyktinghjälp till krisens hård, samtidigt som vi kan förstärka insatserna som ska hindra att nästa krig bryter ut. Partivänner, när Sverige står starkt får vi ännu mer kraft i vårt arbete för en bättre värld.

Men det där med en bättre värld är ord som förpliktigar, och sedan vi vann valet har jag haft en idé. Agendan ska styras av fyra F: fred och säkerhet, FN i fokus, feministisk utrikespolitik och folklig förankring. Och för att illustrera arbetet för fred och säkerhet i närområdet vill jag berätta om Anna Lindh igen.

En gång när Anna var mitt i ett samtal med sin ryske utrikesministerkollega Igor Ivanov kom hennes son Filip gråtande in i rummet. ”Men kom hit lilla gubben”, sa Anna med sin mjukaste röst. Det blev helt tyst i andra änden, för tolken hade översatt även den meningen. Efter mordet på Anna skrev Ivanov en essä om sin kollega, och med tydlig udd noterar Ivanov hur Anna inte bara argumenterade för att de baltiska staterna skulle få gå med i EU utan även i Nato.

Där har ni vår syn på säkerhetspolitiken i ett nötskal. Det är varje enskilt lands rätt att välja väg efter eget huvud. Så byggs gemensam säkerhet av suveräna stater som väljer att samarbeta med varandra och med olika organisationer, med respekt för de regler som vi har kommit överens om. Därför utgör Rysslands olagliga annektering av Krim och den militära närvaron i östra Ukraina den största utmaningen mot den europeiska säkerhetsordningen sedan kalla krigets slut.

Vi har svarat med en säkerhetspolitisk linje som ligger stadigt fast: militär

105 alliansfrihet, fördjupat samarbete inom EU men även i Norden och Östersjöområdet, inom OSSE, med Nato och genom en stark transatlantisk länk samt en egen förstärkt försvarsförmåga. Vi har visat Ryssland att vi håller stenhårt på principerna, men att vi också måste föra långsiktig dialog och fördjupa samarbetet folk till folk.

110 Och ser vi framåt är det tydligt att socialdemokratin har hittat sin plats i det europeiska samarbetet. Vi beklagar att Storbritannien lämnar EU men är fast beslutna att utveckla den union som kontinuerligt förbättrar vardagslivet för kontinentens medborgare. Vi behöver ett Europa för alla, där människan sätts
115 före marknaden, och i höst ordnas ett toppmöte om rättvisa jobb och tillväxt i just den här staden.

Vi måste säkerställa att västra Balkans väg blir fred, frihet och försoning. Vi måste se till att mänskliga rättigheter respekteras i Turkiet och arbeta för att
120 fredsprocessen återupptas så att kurdernas situation får en lösning. Och vad gäller Ukraina och länderna i det östliga partnerskapet ska vi följa Anna Lindhs exempel: Varje land har rätt att själv välja väg, oavsett vad de stora ländernas utrikesministrar tycker.

125 Vårt andra F, FN i fokus, kan illustreras av en förstasida på just tidskriften Fokus. Rubriken skriker: "Glöm det, Stefan!" Bilden visar det hästskoformade bord där FN:s säkerhetsråd sammanträder. Men 134 länder tyckte annorlunda och röstade på Sverige. Nu sitter vi vid bordet.

130 Att svensk socialdemokrati har en varm relation till FN blev tydligt under ett möte mellan vår statsminister Stefan Löfven och stjärnekonomen Jeffrey Sachs. Ämnet var Agenda 2030, hållbarhetsagendan och de 17 globala målen. Jeffrey tittade på Stefan och sa: "Det här är som ett socialdemokratiskt program för världen." Om Jeffrey Sachs har rätt får andra avgöra. Men när Sverige var
135 ordförande i säkerhetsrådet i januari satte vi fokus på att FN ska arbeta fredsbyggande och konfliktförebyggande och vi betonade kvinnors inflytande i fredsprocesser, och vi gjorde det tillsammans med FN:s nye generalsekreterare António Guterres.

140 Om vi blickar framåt är vi engagerade i förhandlingarna om ett globalt kärnvapenförbud, för kärnvapen är bland det värsta som mänskligheten har kommit på. Vi arbetar för ett reformerat säkerhetsråd och ett FN som är

modernare, effektivare, mer jämställt och mer legitimt. Vi förstärker även våra
145 insatser i kampen mot ISIL/Daesh. Och vi vägleds av Eleanor Roosevelts ord:
”Det räcker inte att tala om fred. Man måste tro på den. Och det räcker inte att
tro på den. Man måste verka för den.”

För att illustrera nästa F, feministisk utrikespolitik, vill jag berätta om när FN:s
150 allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna antogs 1948. Det var bara
två kvinnor var med i arbetet. Den ena var just Eleanor Roosevelt. Den andra
var Hansa Mehta, en indisk aktivist. När kommissionen föreslog uttrycket ”Alla
män är bröder” invände Hansa Mehta. Det skulle kunna användas för att
utesluta kvinnor, sade hon. Tack vare att Hansa Mehta satt med vid bordet fick
155 artikel 1 lydelsen: ”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter.”

Att kvinnors rättigheter är mänskliga rättigheter vägleder regeringens
feministiska utrikespolitik som redan börjar ge resultat – så lyssna nu. Vårt
arbete har bidragit till att ett tjugotal länder har tagit fram lagar och förslag för
160 stärkt jämställdhet. Hundratusentals kvinnor och flickor har undgått osäkra
aborter och oönskade graviditeter. Ett nittiototal lokala samhällen har övergett
kvinnlig könsstympning. 65 länder och organisationer har gjort åtaganden mot
könsrelaterat våld. Prioriteringen av sexuell och reproduktiv hälsa och
rättigheter förstärks, liksom kvinnors del av resurser i det bistånd som under
165 mandatperioden ska uppgå till en procent av svensk BNI.

Jag vill även särskilt lyfta vårt stöd till syriska kvinnors deltagande i de pågående
men svåra fredsförhandlingarna. Så när krigets helvete i Syrien äntligen får ett
slut, ska systrar till Hansa Mehta sitta med runt förhandlingsbordet.

170 Att demokratin måste fungera för att vi ska klara de stora politiska
utmaningarna har direkt koppling till mitt fjärde F. Från min första dag i
Arvfurstens palats har vi sagt att utrikespolitiken måste vara folkligt förankrad.
Mer kaffe i pappersmugg, gärna med ros på. Därför genomför jag en
175 säkerhetspolitisk turné i vårt land, och när vi reser till världens olika hörn ser jag
alltid till att träffa civilsamhället och olika partier. Den 8 mars genomfördes
världens första digitala möte för kvinnliga utrikesministrar, vilket gick att följa
på webben. Årets utrikesdeklaration sändes på min Facebooksida, där studenter
från fem universitet kunde ställa frågor.

180 Informationsexplosionen medför risker för olika påverkansoperationer. Det vet

vi alla, och det vet ni nu också att regeringen tar krafttag emot. Min poäng är att vi socialdemokrater, som byggde Folkets Hus när vi inte hade någonstans att
185 träffas, måste finna de nya stigarna i de offentliga rummen. Och att politiken ska vara förankrad innebär ytterligare en sak för mig: ett nära samarbete med akademien, och jag har glädjen att meddela att regeringen kommer att bidra till att inrätta en ny professur vid Försvarshögskolan. Den ska heta The Anna Lindh chair of Women, Peace and Security. På så vis hedrar vi en av de bästa
190 politiker som vårt land någonsin har haft!

Och kom ihåg att en fredsduva måste ha två vingar för att flyga. Studier visar på ett positivt samband mellan kvinnors deltagande i fredsprocesser och fredsavtalens hållbarhet. Nu får Sverige ett centrum för forskning kring
195 kvinnor, fred och säkerhet, som kan samarbeta med liknande center vid Georgetown university, London School of Economics och ACCORD i Sydafrika. Och låt mig tacka bland andra Helene Hellmark Knutsson och Peter Hultqvist för att ni direkt ställde er bakom det här initiativet som ska vägledas av tre ord som Anna Lindh gärna återvände till: ”Människovärdet är grunden”.

200
Partivänner, jag började med hjärtesorg och det fruktansvärda attentatet på Drottninggatan. Därefter var målet att ta oss från oro till framtidstro, vägleda av styrkan i våra tidlösa värderingar. Men de senaste dagarna har också påmint oss om den öppna stadens stryka. Så jag vill avsluta med några få rader av poeten Ragnar Thoursie:

210
*Över tidens sus i tallar,
över årens flykt på fjädermolnets vinge bred och stark,
trår från natt till dag, från nöd till frihet ifrån fruktan
den strävan som är lika för oss alla.
En öppen stad, ej en befäst, bygger vi gemensamt.
Dess ljus slår upp mot rymdens ensamhet.*

215
Tack för ordet!

Källa

<div>Manuskript hämtat från socialdemokraterna.se (2025-06-25)</div>

Taggar

220
2010-tal, 2017, Kvinna, Politiska tal, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/margot-wallstrom-tal-vid-socialdemokraternas-39-e-partikongress>

225

230

235

240

245

250

255